Aristotelovi předchůdci

SOKRATES (469 - 399 př. n. l.) byl první řecký filosof athénského původu. Byl skromný, statečný a na všechny působil mocným dojmem. Jeho slavné výroky „*Poznej sama sebe!*“ („*Gnothi seauton*“) a „*Vím, že nic nevím!*“ jen dokreslily jeho pověst moudrého filosofa. Sám se přírodní filosofií nezabýval, protože zastával názor, že člověk musí dojít k pravdě sebepoznáním. Odmítal autority a své žáky vedl k tomu, aby se řídili vnitřním hlasem svého svědomí. Tyto Sokratovy myšlenky vedly k tomu, že ho athénský tribunál odsoudil k smrti: musel vypít číši bolehlavu. Sokrates nezanechal žádné spisy a ve svém učení nepůsobil autoritativně - své žáky vedl návodnými otázkami tak, aby k pravdě a poznání dospěli sami.

Nejznámějším jeho žákem byl **PLATON** (vlastním jménem Aristokles) (427 - 347 př. n. l.), který byl Sokratem přímo nadšen. Studoval i učení pythagorejců, eleatů a sofistů. Po Sokratově smrti odešel z Athén a začal cestovat. Po letech se do Athén vrátil a založil tam vzdělávací instituci, která je známa pod jménem *Akademia*. Ta fungovala několik století a vychovala mnoho žáků (byla zrušena až v roce 529 císařem Justiniánem). Vědecké a vzdělávací instituce vznikající v novověku v Evropě na *Akademii* navázaly a převzaly i její název.

Je prvním filosofem, jehož spisy se zachovaly. Hlavním spisem je *Obrana Sokratova*, která popisuje poslední chvíle Sokrata a jeho obhajobu před soudem. Své spisy píše formou dialogu, protože tak získává možnost vyslovovat za některé účastníky dialogu i nedovolené nebo riskantní názory. Ty pak jako autor popře. Jeho filosofie vychází z existence idejí a ideálních pojmů, které jsou dokonalé a věčné. Ačkoliv nad vstupem do *Akademie* byl nápis „*Nevstupuj, kdo neznáš geometrii!*“ on sám k rozvoji geometrie ani fyziky nepřispěl.

Podobnou strukturu děl, jako mají díla Platonova (tj. forma dialogu), měla i díla Galielo Galilea.

© Encyklopedie Fyziky (http://fyzika.jreichl.com); Jaroslav Reichl, Martin Všetička
Licence http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/ zakazuje úpravy a komerční distribuci.